

נסמך - ה

אג"מ/מה"ד - מח' הסטוריה

12 ינו' 75

1008 - 39

ס"ק 1. ס"ק 4

תשרות אלי"מ (מ"ל) שמר אל שפר
מפקד חפ"ק ח"א במפקדת פיקוד-הדרום,
במלחמת יום הכפורים

(נתנו ל-סא"ל זהר ממח' הסטוריה ב-12 ינו' 75)

עבודת המטה לקראת ה-8 אוק' 73

1. עבודת המטה היתה תקינה והיה שתוף-פעולה מלא בכל הקשור לנושא הכוח האירי, עם אלוף הפיקוד ומטהו.
2. השתלכתי בתכנוני מתקפת הנגד שנועדה לבקר ה-8 אוק' וכלל פעילות ח"א בזירת הדרום לאותו יום. הייתי שתוף מלא בכל קבוצות התכנון וההתייעצויות עם מטה הפיקוד, ואלה שהיו, בליל 7-8 אוק' עם ה-רמטכ"ל ומפקדי הכוחות.

תכנית השתתפות הכוח האירי בלחימת היבשה ב-8 אוק'

3. תכנית השתתפות הכוח האירי בלחימה בזירת הדרום ב-8 אוק' הותאמה ל:-
 - א. התכנית הפיקודית;
 - ב. המצב הכללי בזירת הדרום.
4. נאמר לי במשך ה-7 באוק' וגם ביום ה-8 אוק', ע"י מפקדת חיל-אוויר שעיקר המאמץ האירי מופנה לזירת הצפון, ואילו זירת הדרום בעדיפות שניה.
5. בהקשר לכך זכורה לי גם שיחה בין ה-רמטכ"ל ואלוף גרונך (ב-7 או ב-8 אוק'), בה הבהיר ה-רמטכ"ל לגרונך שעיקר המאמץ האירי מופנה לצפון.
6. תהליך הדרישה היה: - הפנית הדרישות למרכז-סיוע-אוויר במפקדת ח"א, כהתאם למשימות ולמטרות. הקצאת הכוחות בפועל היתה לפי החלטות מפקדת חיל-אוויר.

תהליך הפעלת הכוח האירי ביום ה-8 אוק' 73

7. מבחינת התהליך, כל דרישות הסיוע האירי של הפיקוד למרכז-סיוע-אוויר, הופנו דרכי.
8. הדרישות היו בהתאם לתכנונים של הפיקוד ובהתאם למצב באזור הלחימה הספציפי ובכלל הזירה.
9. עד כמה שזכור לי, עיקר הסיוע האירי הופנה לגזרה המרכזית.
10. בהתאם להקצאת כוחות ח"א בפועל, ובהתאם לשינוי מצב בשטח, נקבעו עדיפויות במטרות למטוסים, בין הדרישה לבין הביצוע (שנוי משימות באוויר). כל זאת בתאום עם אלוף הפיקוד או סגנו ועם מפקדת ח"א.
11. לא זכורים לי פרטים מדויקים באשר להיקף הכוח האירי שניתן, אך זכור לי שהסיוע לא היה מסיבי; הסיבות לכך פורטו לעיל ועל כך יש להוסיף שקשה היה לתת סיוע מסיבי, בגלל שהשטח היה מטויל.
12. זכור לי מקרה אחד, בשעות אחה"צ, כאשר כוחותיו של כרן (אוג' 162) ^{הוא קפ"ו} הדת קפ"ו ע"י המצרים. בקשתי עבורו סיוע אירי. נאמר לי שיגיע, אך עד כמה שזכור לי, לא הגיע.

(עותק נמסר לאלי"מ שפר).

מש"ח - ג

אלוף שמואל גרונן

1. שמוליק היקר!

אני מתייחס לשאלתך אודות חורת השליטה של צה"ל כפי שהיתה לדעתי (כ-רמ"ח/ח"ל, רמ"ח/מבצעים ומפקד פו"מ לשעבר) מושרשת בחורת הלחימה ובהדרכה של צה"ל.
אני מתייחס להטלת משימה התקפית. העקרונות שיוצגו גם נכונים לדעתי לכל צורת לחימה אחרת.

הטלת משימות התקפיות

2. משימה התקפית המוטלת על מפקד עוצבה יכולה להיות מפורטת בתחומי:--

- א. איגודי הכוחות עד לשתי רמות.
- ב. היעדים שיש לכבוש.
- ג. הכוחות שיש להשמיד.
- ד. צירי ההתקפה של העוצבה בכללותה ושל עוצבות/יחידות המשנה.
- ה. לוח זמנים להגשמת מטרת ההתקפה ולהשגת יעדי ביניים.

פרוט כזה אופייני בתכנון מראש לקראת מלחמה

3. תוך ניהול מלחמה או מערכה ניתן להטיל על מפקד עוצבה משימה אשר אינה

נכנסת לפרטי ביצוע מתוך הנחה ברורה שהוא מפקד ברמה אשר תבטיח את מילוי המשימה תוך הצמדות לעקרונות המלחמה, לחורת הלחימה של צה"ל, להכרת השטח, להכרת האויב ולהכרה בצורך לשמור ככל האפשר על שלמות כוחותיו.

הטלת משימה כזאת אופיינית להפעלת כוחות ניידים והיא קבועה ומושרשת בתורות הלחימה והפיקוד של צבאות המושחתים על כוחות שריון.
ב-צה"ל יש לשיטה זאת בסיס יותר נרחב הנובע מהגורמים הבאים:--

- א. שילוב מפקדי העוצבות עוד בזמן רגיעה בתכנון מבצעי הקשור לעוצבותיהם - ברציפות ותוך עדכון שוטף של התכנון.
- ב. תרגילים משימתיים ומשחקי מלחמה בהם נבחנות התוכניות המבצעיות. לדוגמא - מצב של מחקפה מצרית בתחראה קצרה נבחן בזמנו כמשחק מלחמה וכן נבחנו התקפות הנגד של צה"ל מצפון לדרום או מדרום לצפון של גזרת התעלה, לאחר בלימה המתקפה.
- ג. הכרת המפקדים את השטח.
- ד. היות חלק מהמפקדים מפקדים בפועל בגזרות בהם הם מיועדים להלחם.
- ה. תרגילי כוננות ופריסה.
- ו. סיורים רצופים להכרת הקוים והערכות האויב בהם.

4. משימה שאינה נכנסת לפרטי ביצוע צריכה בכל מקרה לכלול:-
- א. כוונת הרמה הפוקדת.
 - ב. משימת העוצבה - (מה לכבוש, מה להשמיד).
 - ג. איגוד הכוחות של העוצבה - מה נוסף לה ומה יורד ממנה.
 - ד. שלבי ההתקפה לפי צורך - מה להשיג בכל שלב ומשך הזמן של כל שלב.
 - ה. גזרת ההתקפה.
 - ו. ציר כיוון מרכזי של ההתקפה.
 - ז. לוח זמנים (וכמובן שעת ש).
5. גם כאשר מוטלת על מפקד עוצבה משימה מפורטת, חובתו להעמיד בזמן את הדרג הממונה על קשיים בביצוע המשימה אשר עלולים לערער את שלמות הכוח או לפגום ביכולתו להשלים את המשימה. הוא יכול במקרה דנן:-
- א. לדרוש שינוי משימה ולעמוד על כך.
 - ב. להמליץ על שינוי המשימה.
 - ג. לדרוש קבלת אמצעים וכוחות אשר יאפשרו לו למלא את המשימה.
 - ד. להמליץ על שינוי משימתם של כוחות שכנים כדי לאפשר לו את מילוי המשימה.
 - ה. במסיבות קשות, להכניס שינויים הכרחיים בשיטה הקשורה להשגת מטרת ההתקפה. (שינויי כיוון, שינויי איגודי כוחות, שינויי שלבים).
 - ו. בנסיבות קריטיות כאשר קיים סיכון מהותי לכוח - אפילו לשנות את כלל השיטה להשגת מטרת המתקפה ולהמשיך בשיטה החדשה כל עוד לא התקבלה מהרמה הפוקדת החלטה אחרת (כמובן לאחר דיווח בזמן על מצבו).
6. מרוח הגמישות המפורט בסעיף 5 נובע מאופי הקרב הנייד ומערפל הלחימה - כאשר הדרג המבצע בשטח הוא הקרוב ביותר לראיה נכונה של שדה הקרב, ושל מצב הכוחות. וכמיוחד כאשר דרג זה הוא מפקדת חטיבה או אוגדה.

התא. אלוף

אברהם סמיר, אלוף
ראש אגף תכנון